

A photograph of a stone tomb entrance. The stone is rolled away, revealing a view of a sunrise over mountains. The sun is low on the horizon, casting a golden glow over the sky and the landscape. The sky is filled with soft, white clouds. The mountains in the distance are silhouetted against the bright sky. The foreground shows the rough, uneven stone steps leading up to the tomb entrance.

Hij is opgestaan

OVERDENKINGEN
VOOR
LIJDENSTIJD
EN PASEN

Ds. J.T. Doornenbal

© 2019 Den Hertog B.V. Houten
ISBN 978 90 331 2961 2
www.uitgeverijdenhertog.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf	11
1. Zie, wij gaan op naar Jeruzalem	13
LUKAS 18:31-34	
2. Dit Pascha	27
LUKAS 22:14-20	
3. De gevangenneming	42
JOHANNES 18:3-8	
4. Jezus zweeg stil	55
MATTHEÛS 26:63A	
5. Jezus gekruisigd	69
JOHANNES 19:18A	
6. In Uw handen beveel Ik Mijn geest	83
LUKAS 23:46	
7. Hij is opgestaan	97
LUKAS 24:6	
8. Als Christus niet was opgestaan	110
1 KORINTHE 15:12-19	

Jacobus Teunis Doornenbal

Woord vooraf

Jacobus Teunis Doornenbal (1909-1975) was een bekende en geliefde predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk. Hij diende de gemeenten van Woubrugge (1936), Kesteren (1939) en Oene (1946). Bekendheid kreeg hij vanwege zijn bijdragen in 'De Veluwse kerkbode'. In rake typering, waarin ernst en humor zich afwisselden, beschreef hij voorvallen uit het kerkelijk, gemeentelijk en persoonlijk leven. Met zijn schriftuurlijk-bevindelijke prediking wist hij evenzeer vele harten te treffen. Tijdens zijn leven trok hij dan ook steeds vele hoorders.

Hij is opgestaan bevat acht niet eerder uitgegeven overdenkingen. Het gaat om de pennenvruchten van wat ds. Doornenbal in perioden van de lijdenstijd en Pasen overdacht en uitgeschreven heeft om te preken. Deze overdenkingen verschijnen nu voor het eerst in druk.

Houten, januari 2019

de uitgever

Zie, wij gaan op naar Jeruzalem

En Hij nam de twaalven bij Zich, en zeide tot hen: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des mensen wat geschreven is door de profeten.

Want Hij zal den heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden, en smadelijk behandeld worden, en bespogen worden.

En Hem gegeseld hebbende, zullen zij Hem doden; en ten derden dage zal Hij wederopstaan.

En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

Lukas 18:31-34

De lijdensweken zijn weer begonnen. Wij mogen de Heere Jezus volgen op Zijn weg naar het kruis. Zeven weken mogen wij staren op het groot en bitter lijden van de Man van smarten, zoals Hij de kruisgang ging door Gethsémané, over Gabbatha naar Golgotha, om Zijn gemeente te verlossen. Wel smartelijk zijn deze weken aan de ene kant, vanwege het lijden van die Borg naar lichaam en

ziel, bijzonder ook om de oorzaak van dat lijden: onze zonde en schuld: 'Ik deed door mijne zonden Hem al die jamm'ren aan.'

Maar de lijdensweken zijn ook zo uitnemend vruchtbaar voor de gemeente op aarde. Want het lijden van Christus is de grond en oorzaak van haar zaligheid, Zijn verzoenend sterven het rustpunt van haar hart. Daarom is Christus ook in niets zo dierbaar dan juist in Zijn lijden, Zijn bloed en Zijn wonden. Ziende op al die smarten mogen wij het weten: 't Is al voor mij geschied.'

Dat wij Hem zo mogen zien in deze lijdensweken met het oog des geloofs, als Borg en Zaligmaker, gestorven om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking, opdat Hij ons zo dierbaarder en onmisbaarder worden mag van jaar tot jaar, als Sions Hogepriester. Maar ook als haar Koning, Die wij volgen mogen in Zijn voetsporen, achter Hem aan, in de weg van zelfverloochening en het dragen van ons kruis. Juist als wij zien mogen op Zijn lijden, wordt ons lijden licht. Dan kunnen wij getroost ons kruis op ons nemen, om het Hem achterna te dragen. Zijn discipelen volgen Hem door lijden tot heerlijkheid.

Onze tekst vormt de derde aankondiging van het lijden door de Heiland Zelf aan Zijn discipelen. Reeds tweemaal had Hij openlijk tot

hen gesproken van Zijn lijden en dood, maar ze hebben het niet begrepen. Ze stonden er afkerig en vijandig tegenover. Maar Christus gaat voort hen te onderwijzen. Hij blijft getrouw aan Zijn roeping. Hij weet dat het ogenblik nadert dat Hij geslacht zal worden als het Lam Gods voor de zonden der wereld. Het Paasfeest is nabij en op dit paasfeest zal de schaduw van het Oude Testament worden vervuld. Meermalen had Hij gesproken: 'Mijn ure is nog niet gekomen.' Maar thans is dat uur aangebroken en Hij is Zich daarvan volkomen bewust. Hij keert Zijn aangezicht naar Jeruzalem. Christus weet wat Hem te wachten staat, en Hij huivert bij het vooruitzicht van Zijn leed. Toch is Hij bereid om te gaan. Van eeuwigheid was Hij bereid geweest. Vrijwillig had Hij Zich aangeboden om de Borg te worden voor een verloren volk. 'Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God. In de rol des boeks is van Mij geschreven.' Zo was Hij neergekomen op aarde om Zijn loop te volbrengen. Drieëndertig jaar had Hij geleefd en Zijn Messiaanse roeping vervuld. En nu komt het einde. Het zal groot en vreselijk zijn. Maar Hij gaat voort in de ingeslagen weg. Hoe wordt Hij geperst, tot het alles volbracht is ...

Christus gaat naar Jeruzalem om Zich te offeren als het Paaslam. Jeruzalem, de stad des groten Konings, die haar profeten doodt. Menigmaal

had Hij deze gang gemaakt, reeds als Kind van twaalf jaar. Ook nu gaat Hij op in gehoorzaamheid aan Zijn Vader en uit liefde tot Zijn volk. Altijd was Jeruzalem met haar tempel en altaren Hem dierbaar, maar nooit zoals nu, nu Hij Zijn werk gaat volbrengen. ‘Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven van het huis des Heeren.’ Zo leeft het ook nu in Zijn hart, nu Zijn ure gekomen is en Hij Zijn offer, het offer van Zijn leven, gaat brengen en Zijn volk gaat verlossen door Zijn eigen bloed.

Het is een zeer aangrijpend ogenblik. Markus beschrijft het ons hoe Zijn discipelen met verbaasdheid bevangen waren, en Hem volgende waren zij bevreesd. Zij verstaan niet wat er gaat gebeuren. Maar de ontroering in het hart van de Heiland deelt zich ook mee aan deze jongeren. Er gaat een wondere kracht van Hem uit, die hen bevreesd maakt. De Heere is zo wonderlijk. Nog nooit hebben zij Hem zo aanschouwd. Zo ernstig en ontroerd, en toch zo rustig en liefdevol en vastbesloten. Wat gaat er gebeuren? Ze weten het niet! Ze zijn verbaasd, en toch volgen ze Hem.

In onze tekst staat: ‘En Hij nam de twaalven bij Zich.’ Ze zijn Zijn vrienden, Zijn discipelen, Zijn uitverkorenen. Drie jaar lang hebben ze Hem gevolgd en Hij is hun onuitsprekelijk dierbaar

geworden. ‘Gij zijt het, die met Mij geweest zijt in Mijn verdrukkingen’, sprak Hij. Wel zijn ze altijd trage leerlingen geweest, en ook nu. Toch volgen ze Hem, want Hij blijft de Getrouwe. Hij laat ze niet los. Zij hebben Hem niet uitverkoren, maar Hij hen. Daarom zal Hij Zijn werk aan hen volenden. En Hij gaat voort met Zijn Goddelijk onderwijs om hen dieper in te leiden in het geheim van Zijn lijden. Hij neemt ze apart, zoals Hij altijd doet als Hij Zich bijzonder aan de Zijnen wil openbaren. ‘Zie’, zo spreekt Hij, ‘wij gaan op naar Jeruzalem.’ ‘Zie’, het is een woord van grote nadruk. Nu gaat het gebeuren.

‘Wij gaan op’. ‘Wij’. Hij gaat voor en zij volgen. O, wel zal Hij Zijn strijd alleen moeten strijden, de pers alleen moeten treden. En zij vallen erbuiten. Geheel alleen zal Hij Zijn werk volbrengen. En toch: ‘Wij gaan op.’ Zij zullen Hem volgen, er enigszins in delen.

Zo is het toch nog? Jezus heeft alleen het werk volbracht als Sions Hogepriester. Er was niemand van de volken met Hem. En toch leert Zijn Kerk Hem volgen in al Zijn voetsporen. ‘Ik zet mijn treden in Uw spoor.’ ‘Zo wij anders met Hem lijden.’ Dezen zijn het die hun leven niet liefhebben tot het einde. Dezen zijn het die het Lam volgen, waar Het ook heen gaat. Volgen in Zijn lijdensgangen, in het dragen van hun kruis,

achter Hem aan, om zo aan Hem gelijk te worden en Zijn beeld te vertonen in ware heiligmaking. ‘Zo laat ons uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende.’

Deze discipelen zullen zwaar beproefd worden. Zij zullen schreien en klagelijk wenen als de Bruidegom van hun zielen zal zijn heengegaan. Pas na dezen zullen zij het verstaan hoe deze diepe weg moest voeren tot de eeuwige vrede en zaligheid.

Daarin gaat Hij ze nu onderwijzen. Want Jezus, alzo Hij de Zijnen die in de wereld waren, heeft liefgehad, zo heeft Hij ze liefgehad tot het einde. Hij gaat ze voorbereiden, zoals Hij zo vaak doet in het leven van de Zijnen, opdat, wanneer het lijden straks komt, zij het zich herinneren zullen, en niet zullen ondergaan in hun smart en rouw, maar weten: ‘Zie, Ik heb het u voorzegd.’

‘Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan de Zoon des mensen wat geschreven is door de profeten.’ Zo gaat Hij ze inleiden in het geheim van Zijn lijden en sterven, en van zijn opstanding, zoals het van Hem is voorzegd door de profeten. Hij onderwijst ze in de Schriften, het profetische Woord, dat zeer vast is. De gemeenschap met Hem is gebonden aan het Woord des Heeren. Daarom is dat Woord zo dierbaar voor Zijn volk. En het middelpunt van dat

Woord en van Zijn onderwijs is Zijn lijden, en zijn Zijn bloed en Zijn wonden. Het is het verzoenend sterven voor de Zijnen. Als dat wordt geopenbaard in de nacht van verlorenheid en ondergang, dan wordt Hij zo dierbaar: 'U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.' Steeds meer wordt het: 'Mijn Liefste is blank en rood, en Hij draagt de banier boven tienduizend.'

Uitvoerig gaat Hij spreken over Zijn naderend lijden. Bij iedere trap ervan staat Hij stil. Maar ook bij Zijn opstanding uit de doden. Op Goede Vrijdag volgt de paasmorgen. Dat geeft Hem kracht om de lijdensgang te maken. En zo kunnen de Zijnen Hem volgen, door lijden tot heerlijkheid. Dat zijn de gebaande wegen voor Zijn volk.

Het zal volbracht worden aan de Zoon des mensen. Dat spreekt van Zijn vernedering: Zoon des mensen. Hij kwam in de dienstknechtsgestalte. Hij zal de heidenen worden overgeleverd. Door Zijn eigen volk! Door farizeeën en schriftgeleerden, Zijn ergste vijanden. Aan de heidenen. Allen zullen tegen Hem samenspannen: Jood en heiden, Herodes en Pontius Pilatus. Maar daarachter staat de raad Gods, die doorgaat door al het menselijk woeden heen.

Jezus zal bespot en smadelijk behandeld worden en bespuwd worden. De Heere weet en doorvoelt

dit alles van tevoren. Het lijden voor het Sanhedrin en op Gabbatha, de spot, de slagen en de hoon. Hij zal gezeseld worden, met doornen gekroond, Zijn gelaat zal verdorven worden, overdropen met bloed en met speeksel. En Hij zal worden gedood. Hij weet dat het kruis Hem wacht, het lijden des doods, de toorn van God, de Godsverlating, de angst der hel. Gods baren en golven zullen over Hem heen gaan. Reeds hoort Hij ze aanstormen. En Hij weet het: ‘Gij zult eerlang Mij in den dood het hoofd doen bukken.’

Hij zal Zijn leven moeten afleggen voor de Zijnen. Dat eisen Gods recht en waarheid. Met minder kan niet betaald worden voor de schuld van Zijn volk. Dat weet Hij, en daarom zal Hij het ook alles aanvaarden. Het moet worden volbracht!

Maar in de nacht van de dood ziet Christus de paaszon al gloren. ‘En ten derden dage zal Hij weder opstaan.’ Het kruis zal niet het einde zijn. In Zijn ziel leeft het woord dat ook vervuld zal worden: ‘Daarom is Mijn hart verblijd en Mijn eer verheugt zich; ook zal Mijn vlees zeker wonen. Want Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie. Gij zult Mij het pad des levens bekendmaken; verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk.’ Dat is het blij vooruitzicht dat Hem streelt. Daarom

kan Hij de kruisgang maken, uit liefde voor Zijn volk. Hij is zeker van Zijn overwinning. Daarom kan Hij zeggen: ‘Zie, wij gaan op naar Jeruzalem.’ Hij gaat voor, en zij volgen. Door de diepte tot de hoogte, door strijd tot heerlijkheid.

Zo heeft de Heere Jezus Zijn discipelen onderwezen in de kruisweg. Klaar en duidelijk heeft Hij ze bekendgemaakt hoe Hij heen zou gaan naar Jeruzalem om te lijden en te sterven, en daarna op te staan uit de doden. En hoe zij Hem in deze weg zouden volgen.

En de discipelen? Wij lezen: ‘En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd’ (Luk. 18:34). Het bleef deze discipelen volkomen duister. Dit was nu de derde openlijke aankondiging van het lijden, maar zij hebben het niet begrepen.

Deze discipelen waren nog zo vleeselijk. Zij waren wel Zijn vrienden, Zijn uitverkorenen, en zij waren Zijn roeping gevolgd. Alles hadden ze verlaten om Zijnentwil. Hij was hun dierbaar geworden om Zijn onderwijs. Maar de diepe betekenis van Zijn Persoon en werk bleef voor hen verborgen. Die kon zelfs Hij hun niet aan het verstand brengen, al was het nog zo duidelijk. Zij waren en bleven trage leerlingen, in alles afhankelijk van de bediening

van Zijn Geest. Het dierbaarste onderwijs brengt ons nauwelijks verder op de levensweg.

Zij zouden het wel begrijpen, maar pas later, als Gods Geest zou zijn neergekomen. Die zou hen alles onderwijzen en hun indachtig maken wat Christus tot hen gezegd had. Nu nog niet!

Dit was óók lijden voor Christus. Hij ging op weg naar Jeruzalem om alles voor hen te volbrengen. En zij stonden er zonder begrip tegenover. Dit was voor Hem zeer smartelijk. Niet verstaan te worden in Zijn diepste bedoelingen door Zijn beste vrienden, is altijd pijnlijk. Christus heeft ook dit moeten ondergaan.

Mijn broed'ren ben ik vreemd, door elk
onteerd,
En onbekend den zonen mijner moeder.

Maar toch gaat Hij voort met Zijn werk en onderwijs.

En zo is het nog! Ook nu wordt Christus gepredikt. En dat zal vooral in de lijdenstijd weer gebeuren. Maar zal het worden verstaan?

Reeds moest Hij klagen bij Jesaja: 'Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard? Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een

wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een Man van smarten, en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht' (Jes. 53:1-3).

Zo is het altijd geweest, en is het nog. Zijn dienstknechten behoeven niet te zeer te klagen dat hun onderwijs niet begrepen wordt en dat er zo weinig plaats en belangstelling voor is, als Hij Zelf niet begrepen werd door Zijn eigen discipelen. Alleen Gods eigen Geest kan het hart voor Christus ontsluiten. Slechts als Hij het opent, zoals Lydia's hart, om acht te geven op het Woord des Heeren, komt er plaats voor Christus. Die Geest ontdekt aan zonde, aan gerechtigheid en oordeel, en openbaart Christus in de nacht van ellende en verlorenheid, als een Deur der hope.

Van dat onderwijs blijft Gods kerk afhankelijk. Want zelfs als wij met de discipelen iets van Christus' heerlijkheid hebben gezien, dan blijven wij vaak nog blind voor Zijn Borgwerk. Altijd blijft ons vlees ons in de weg staan. Dat vlees moet eraan, maar dat willen wij niet, evenmin als de discipelen. Zij bleven zich vastklemmen aan de gedachte van het aardse koninkrijk, en daarom hadden ze geen

oog voor een lijdende Christus.

En zo is het nog. Wij houden vast aan eigen leven en blijven daarom vreemd aan Christus. En het is heel de worsteling van Gods Geest om ons dat eigen leven te ontnemen. Dat maakt het vaak zo verward en bang en benauwd vanbinnen. De discipelen waren verbaasd, en Hem volgende waren ze bevreesd. Zo is het vaak! Welk een strijd wordt dan gestreden. Het vlees blijft begeren tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees. Ons vlees onderwerpt zich aan God niet, want het kan ook niet. Zo handhaven wij ons leven en willen en kunnen onszelf niet overgeven. En zo vrezen wij en zijn verbaasd en lijden en worstelen voort, totdat ... de Heere doortrekt en onze zaak afsnijdt in gerechtigheid. Want Hij werkt een afgesneden zaak op aarde. En daar, waar wij het leven verliezen onder God, waar wij staan in verlorenheid en zielsellende, wordt Christus het leven. Niet alleen in de mogelijkheid als een Deur der hope (dat is ook wel groot), maar straks ook in de volle toepassing van Zijn Persoon en werk. Daar wordt Hij gekend, niet alleen als Profeet, Die de weg der verlossing ontsluit, maar ook als Hogepriester in Zijn volbrachte Middelaarswerk. Zijn bloed, Zijn wonden, Zijn dood en opstanding om onze zonden: daar wordt dat verzoenend sterven het enige rustpunt van ons hart. En dan wordt het stil.

Dan houdt de benauwdheid op en keert de ziel tot haar rust weder.

Daar wordt Hij ook in volle zin Koning, en mag Zijn Kerk Hem volgen in de voetsporen van Zijn liefde. Daar leert ze zichzelf verliezen en zichzelf verloochenen. Het eigen leven steeds meer kwijt te worden, om het te vinden in Hem. Dat zal altijd strijd blijven kosten van vlees en Geest. En verwarring en verbaasdheid blijven niet uit. Maar de Heere gaat voor, en de Zijnen volgen. In wegen van dieper vernedering en afbraak en zelfverloochening, om zo alles kwijt te worden buiten Hem en uit Hem alleen te leven. 'Wij die leven, worden altijd in de dood overgegeven, om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard zou worden.'

Wij volgen altijd verder
Als schapen onze Herder
Door struiken heen en heg.

Steeds dierbaarder, steeds onmisbaarder, steeds noodzakelijker wordt Hij dan, naarmate wij minder, onkundiger en afhankelijker worden. Afleggende alle last en ook de zonde die ons lichtelijk omringt, ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Dragend met vreugde ons kruis, door leed gelouterd. Volgend ook, in de

dood, starend op Zijn kruis. Volgend door lijden
tot heerlijkheid. Dan is Hij het een en al.

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van
hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d'ere toegebracht.

